

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Munere Concionandi, Exhortandi, Catechizandi - Continens non tantùm praecepta ad artem concionandi discendam accomodata, sed etiam Ideas & Conceptus practicos pro Concionibus in Festis B. V. & SS. Dedicationis, Patrocinij, Novi Anni, Paschatis, Parasceves; item in Primitiis Sacerdotum,

...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Fons II. Ex signis prædestinationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48347](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48347)

XVI. Ex occasione thematis: *Dare ei de fructu manuum suarum, & laudent eam in portis opera eius.* Prov. 31. ostendi potest. 1. Quomodo jam in cælis fructum operum suorum receptura sit juxta illud Psal. 127. *Labores manuum tuarum manducabis. Beatus es, & bene tibi eris.* Commendari autem hi fructus ejus possunt à bonitate substantiæ, raritate circumstantiæ, seu qualitatis, & maturitate perseverantiæ; si hæc his tribus enim fructus pretiosus non æstimatur. Respondebunt autem etiam in præmio tria similia Gaudia, scilicet Gaudium accidentale ex varijs objectis erga D E U M proveniens: Gaudium substantiale consistens in visione beatifica: Gaudium æternale, id est, ex securitate durationis æternæ oriturum. 2. Quomodo in portis, id est, post mortem, & in die judicii propriè laudanda sit, quia ante mortem necdum securus sumus de perseverantia. Hinc Eccl. 11. cap. dicitur: *ante mortem ne laudes quemquam.* Excitandi proin iterum Auditores ad laudem & gratulationem fructuum.

F O N S II.

Ex signis Prædestinationis.

EX hoc fonte varij admodum modi pro fœnebris exhortationibus erui possunt, sed duo præcipuè, nempe ut signum prædestinationis, vel sub schemate alicujus comparationis, v. g. cum instrumento, via, flore, arbore, frumentoque proponatur, vel simpliciter proferatur, & postea breviter ostendatur, quàm tale signum singulari quodammodo in Defuncto constanter fuerit repertum. unde plerumque Auditores ad gratulationem, & imitationem in tali signo procurando sunt excitandi. Petendo tamen in fine etiam preces, si adhuc indigeret, pro quibus omnibus copiosam materiam hic fons affert.

Itaque 1. Ex occasione thematis: *Tibi dabo claves Regni cælorum.* Matt. 16. ostendi potest, quòd defunctus ad imitationem illius Sartoris è Soc. JESU, qui in morte acum suam petijt, eamque in altum elevans dixit, hanc nunc esse Clavem, per quam speret, se regnum cælorum aperturum & ingressurum, Instrumentum illud quo in Opificio suo vel officio usus est, pro sua clave usus sit, cò quòd opera sua omnia propter DEUM

DEUM perfecerit. Unde dici potest tria in clave reperiri, quæ suo modo in opere bono etiam reperiuntur. Primo, ut sit rotundæ figuræ, quo significatur Perfectio & bonitas operis. 2. Ut habeat vacuitatem; alioquin enim inferi januæ non posset; quâ vacuitate significatur carentia peccati seu itaque Gratia, in quo opus fieri debet. 3. Ut applicetur Januæ, quod fit per intentionem bonam; per hanc enim opus cum regno cælorum, propter quod elici solet, conjungitur.

II. Ex occasione thematis: *Qui me invenerit, inveniet vitam, & hauriet salutem à Domino.* Prov. 8. ostendatur defunctum, per viam lacteam, id est, per B. Virginis colum, & Patrocinium ad cælum pervenisse. Hinc 1. ostendi poterit, quàm meritò B. Virgo viæ lacteæ comparetur, ut quæ ex innumeris stellis, id est, virtutibus composita est, & proprium summum candorem puritatis tam corporalis, quàm spiritalis candicans apparet. 2. Quomodo per eam tanquam viam certissimam facillimè quisque veniat ad terminum optatæ beatitudinis. 3. Quomodo defunctus coluerit & honoraverit hanc SS. Virginem, per magnam de illa æstimationem, filialem fiduciam, & quotidianam devotionem per Rosarium aliâsque similes preces & obsequia demonstratam.

III. Ex occasione thematis: *Intrate per angustam portam.* Math. 7. dici potest defunctum per portam humilitatis intrasse in cælestem civitatem (durch das Einsatz-Thor) itaque 1. ostendatur, Humilitatem esse certum signum Prædestinationis juxta illud Christi effatum, Math. 11. *Disce à me, quia mitis sum, & humilis corde, & invenietis requiem animabus vestris.* 2. Ostendatur, quomodo defunctus exerceverit se constanter in hac virtute, vili pendendo seipsum, & contemptum patienter ferendo, sed & de operibus nil sibi sed omnia DEO attribuendo. vide Drex. in Zod. Symb. 8.

IV. Ex occasione thematis: *Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, tollat crucem suam, & sequatur me.* Luc. 9. ostendi potest 1. Viam crucis esse rectissimam, certissimam & securissimam ad cælum juxta illud Christi Luc. 24. *Nonne hæc oportuit pati Christum, & ita intrare in Gloriam suam?* Quomodo defunctus eam ambulârit, dum tribulationes varias tam patienter, alacriter & constanter pertulit, qui suavitates Gradus perfectæ patientiæ, vide Drex. Zod. Symb. 8.

V. Ex occasione thematis: *Viam mandatorum eueuri*,
non dilatasti cor meum (intellige per affectum charitatis)
 Mt. 118. ostendi potest primò quàm certa sit hæc via juxta il-
 lud Christi Math. 19. *Si vis ad vitam ingredi, serua manda-*
ta; quàm *irita*, quia omnes Sancti per eam in cælum intrare
 debuerunt juxta illud 1. Joan. 5. *Hæc est Charitas DEI, ut man-*
data eius custodiamus; quàm *incunda* juxta illud Psal. 118.
Quàm dulcia faucibus meis Eloquia tua: Super molori meo.
Quàm plana & facilis juxta illud S. Joan. 1. c. 5. Et mandata
eius gravia non sunt. Hinc ipse invitavit Math. 11. *Tollite*
jugum meum super vos: Jugum enim suave est, & onus meum
 leve. 2. Quomodo defunctus non tantum ambulaverit per
 hanc viam, sed eueurrit, id est, magnam alacritatem & fer-
 vorem semper in mandatis DEI observandis ostenderit, quod
 quidem per aliquot Exempla, præcipuè mandata dilectionis
 DEI & proximi demonstrati potest. vid. Drex. Zod. Symb. 11.

VI. Ex occasione thematis: *Ambules in via bona, &*
calles in formam custodias. Prov. 2. ostendi potest contigisse de-
 functo adhuc in vita existenti, quod discipulo S. Benedicti e-
 venisse legitur, dum post mortem ejus divus iste in via flori-
 da & amæna consistens apparuit, simulque hæc vox audita
 est: *Hæc est via, quâ dilectus Domini Benedictus calos ascendit*,
 atque adeo probari potest, 1. quàm bona & certa sit via illa,
 per quam Sanctus ille, quem defunctus ratione status sui vel
 alterius causæ in Patronum principalem elegit, & singulari
 studio coluit, in cælos ascendit. 2. Quomodo in via illius
 ambulaverit, per varias virtutes, quibus Sanctus ille specia-
 liter ornatus fuerat, & defunctus pro viribus imitari studio
 demonstrari potest.

7. Ex occasione thematis: *Ecce ego sepiam viam tuam*
spinis. Osæ 3. ostendi potest, viam ad cælos spinosam esse,
 quia *per multas tribulationes oportet introire in Regnum DEI.*
 Act. 14. Hinc S. Catharina Senensis spinosam potiùs, quàm
 auream coronam à Christo oblatam elegit. 2. Quàm con-
 stanter & alacriter defunctus per hanc viam inceserit, & ex-
 petrus sit, quod quondam Christus S. Gertrudi ostendit, dum
 eadem in specie Parvuli in via spinis obsita apparuit, & præ-
 cendo, parvæque cruce spinas removendo, sequi eam jussit
 indicare scilicet volens, se suâ passione potiore tribulatio-
 nem

hum perpetiendarum difficultatem removisse; Non enim sensit sua vulnera milos, qui Ducis sui vulnera insuetur. vide Drex. in Zol. Symb. 12.

VIII. Ex occasione thematis: *Ego sum via, veritas, & vita.* Joan. 14. ostendi potest, Christum esse viam regiam, quam ipse Pater cælestis ostenderit, dicens Math. 17. *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui: ipsum audite.* Et Joan 30. *Hæc est via ambulate in ea, & non declinetis ad dexteram, neque ad sinistram.* 2. Quomodo defunctus hanc viam ambulaverit per imitationem Christi: in pueritia per devotionem & innocentiam: in Adoleſcentia per profectum in variis artibus & obedientia: in virili ætate per strenuam operationem ad majorem DEI Gloriam, & per generosam & constantem patientiam.

IX. Ex occasione thematis: *Quis ascendet in montem Domini? aut quis stabit in loco sancto eius?* Psal. 13. ostendi potest 1. Jerusalem cælestem in alto monte sitam; hinc Christus transfigurare se, Beatitudinẽque Sanctorum monstrare volens, duxit Discipulos in montem excelsum valde, & eandem causam dixit, quod *Regnum celorum vim patitur, (vil schnauſſens fosse) & violenti rapiant illud,* Math. 2. 1. Quomodo defunctus ascenderit hunc montem, quia observavit conditiones in eodem Psalmo ad quæſtionem datas, & fuit *innocens manibus* (id est. operibus) & *mundo corde,* & non accepit in vano animam suam, sed potiùs solidas virtutes & gaudia sectatus est. Hinc accepit benedictionem à Domino, & misericordiam à DEO saluari suo.

X. Ex occasione thematis: *Ambulavit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus, & quadraginta noctibus usque ad montem Horeb.* 3. Reg. 19. ostendi potest, varios esse modos perveniendi ad cælos; Alios pedibus, alios equo aut curru tendere, defunctum autem peditem ambulasse cum Elia ad montem Horeb, id est. visionis DEI; Cum autem in tota vita & præcipuè in monte, difficultate itineris defatigaretur, etiam ipsi à suo Angelo Custode & Spiritualibus Patribus vel Concionatoribus dictum esse: *Surge, & manduca; Magna enim tibi restat via:* Ideoque tam sollicitè & diligenter, tum in vita frequenter, tum præcipuè in morte per modum vaticii pane candidissimo Angelorum fuisse refectum; unde non dubi-

ambicandum esse, qui in fortitudine illius ambulaverit usque ad montem DEI; qui enim manducat dignè hunc panem, vivet in æternum. Drex. Zod. Symb. 3.

XI. Ex occasione thematis: *Sufficit tibi Gratia mea*; Cor. 12. Dicitur potest contigisse defuncto, quod S. Paulo defuncto in certamine, unde eum perinde in itinere ad cælum iugatum auxilium petiisse, & audivisse à DEO: *Sufficit tibi Gratia mea*, qua; ut Thom. Kemp. l. 2. c. 9. ait, *satis suaviter equitat, quem Gratia DEI portat*. unde primò ostendatur, quàm suaviter & securè ad cælum tendat, qui bonam conscientiam habet, & in Gratia DEI constitutus est, quia beati mundo corde, quoniam ipsi DEVM videbunt. Et: *quis ascendet in montem Domini? innocens manibus, & mundo corde*. 2. Ostendatur, quàm diligenter & ferventer defunctus sua peccata detestatus sit, & per confessionem delere studuerit, sed & alia media ad gratiam recuperandam & conservandam necessaria adhibuerit. Drex. Zod. S. 10.

XII. Ex occasione thematis: *Ecce Currus ignem & equi ignis diviserunt utrumque*. 4. Reg. c. 2. Dicitur potest, quod defunctus per Currum igneum Charitatis DEI & proximi, & per equos quatuor igneos, id est, virtutes quatuor morales, Prudentiam, Justitiam, Fortitudinem & Temperantiam à perfecta charitate inflammatus in cælum abierit, quæ omnia per partes demonstranda.

XIII. Ex occasione thematis: *Levavit eum ad se in currum*. 4. Reg. 10, v. 15. Primò dici potest, defunctum à Iesu, quod nomen idem significat, ac ipse *Existens*, atque adeò Christo propter Deitatem rectè convenit levatum esse in Currum obedientiæ; ita enim eam comparabat S. Dorotheus dicens: Eos, qui secundum proprium arbitrium vivunt, cruces suas manibus aut humeris portare; Eos autem, qui sub obedientia vivunt, in curru vehi, & cruces juxta se positas, simul secum sine onere vehere. Ostendatur ergo 1. quàm bona & jucunda via ad cælum sit obedientia, cum ipse etiam Christus hanc viam præcipue verbo & exemplo suaserit, obediens factus usque ad mortem crucis. 2. Quantopere defunctus hanc virtutem æstimaverit, amaverit, & exercuerit.

XIV. Ex occasione thematis: *Quis mihi dabit pennas nimba, & volabo, & requiescam*: Pl. 54. Dicitur potest secundum

cundum Thomam Kemp. l. 2. c. 4. *duabus alis* hominem sollevari à terrenis, simplicitate scilicet, & puritate. Simplicitas debet esse in intentione, Puritas in affectione. Simplicitas intendit DEUM, Puritas apprehendit, & gustat. Unde potest primò probari, quomodo hæ duæ alæ intentionis & puræ affectionis sint proprium & optimum medium ad celum juxta illud commune Adagium: *Quidquid agant homines, intentio indicat omnes; & omnis Gloria filia Regis ab intus.* Pl. 44. 2. Quàm studiosè se in his duobus charitatis actibus excuerit defunctus. Possunt earundem duarum alarum nomina etiam intelligi duo præcepta Charitatis, DEI & proximi juxta illud Luc. 10. *Quid faciendo vitam æternam possidebitis? Diliges Dominum DEVM tuum ex toto corde, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mente tua.* Et proximum tuum sicut teipsum? vel sub iisdem alis intelligi possunt duo Capita Justitiæ Christianæ, de quibus David Ps. 37. dixit, *Quis est homo, qui vult vitam, & diligit diem videre? Declina à malo, & fac bonum: inquire pacem, & persequere eam.*

XV. Ex occasione thematis: *Regnum calorum vim patitur, & violenti rapiunt illud.* Math. 2. Ostendi potest defunctum imitatum fuisse duces generosos, qui civitatem expugnare volentes tormenta mortaria (Mörser) portis urbis applicant, itaque eas effringunt. Sic ergo & ipsum regnum DEI, quod intra nos est, vim intulisse, dum seipsum, & suas passiones generosè vincere studuit, sicque verificavit illud Thomæ Kemp. l. 1. c. 25. *Tantum proficies, quantum tibi intuleris.* Enumerentur proin aliquot passiones, v. g. Iræ, amoris inordinati, Cupiditatis, Fugæ ad versitatum, & difficultatum. Et ostendatur, quàm generosè eas superavit defunctus.

XVI. Ex occasione thematis: *Vidit in somnis scalam stantem super terram, & cacumen eius tangens calos.* Gen. 28. Dici potest varios variè hanc scalam interpretari, optimum videri opinionem, quæ ait, per eam intelligi scalam mandatorum DEI, de qua S. David. Ps. 83. *Beatus vir, cuius est auxilium abs te: Ascensiones in corde suo disposuit in valle lacrymarum, in loco, quem posuit. Etenim benedictionem dabit legislator: Ibunt de virtute in virtutem: videbitur DEVS Dominus.*

rum in Sion. Et, ut S. Augustinus in Ps. 38. ait: *Iter tuum voluntas tua, Amando ascendis, Negligendo descendis; & quanto plus amarveris, tanto plus ascendes*; ostendatur proin, quomodo defunctus per gradus hujus scalæ ascenderit. Potest etiam per scalam istam intelligi amor B. Virginis juxta visionem, quâ Sanctus Franciscus vidit Fratres suos à scala rubra, cui Christus insidebat, dejectos, ad albam, in cujus culmine R. V. apparuerat accelerantes, & faciliè ad cælum admissos.

XVII. Ex occasione thematis: *Qui se humiliat, exaltabitur*. Math. 24. Dici potest, defunctum per Cuniculos cælum expugnasse, dum per humilitatem conatus est cælum ingredi. Ostendatur proinde, quomodo Humilitas sit optima via ad cælum, & quomodo eam Defunctus exercuerit.

XVIII. Ex occasione thematis: *Multum valet deprecatio inusti assidue*. Jac. 5. dici potest, defunctum corde suo prosclopeto, fervore pro igne, mortificatione & victoriâ sui pro pulvere, & globulis Rosarii pro globis usum contra hostes suos, & ipsum cælum expugnasse; nam teste Eccl. 35. oratio humilientis se penetrabit nubes, & donec propinquet, non consolabitur, & non discedet, donec altissimus exaudiat; ostendatur ergo quàm ferventer & frequenter his globulis usus sit, & quantam inde Gloriam obtinuerit.

XIX. Ex occasione thematis: *Triticum autem congregate in horreum meum*. Math. 13. Probari potest meritò credi posse, quòd defunctus sit in horreum cæleste receptus, eò quòd ut triticum sit bene prius per tribulationes flagellatus (*ausgetroschen*) per sinceram confessionem cribratus (*gerent*) Et à paleis purgatus sit. Si tamen, ut fieri plerumque solet, adhuc aliquæ paleæ adhæsisse, à quibus in purgatorio igne purgandus sit, rogandi AA. ut suis precibus velut strabello has paleas removerè conentur.

XX. Ex occasione thematis: *Omnis caro fanum, & omnis Gloria eius quasi flos agri*: Isa. 40. ostendi potest, quàm preclarus flos fuerit defunctus; quàm amæno colore variarum virtutum fuerit ornatus; quàm copiosa folia bonorum Exemplorum progerminaverit, & quàm gratum odorem optimi Exempli reliquerit; & quàmvis hunc ipsum mors abolerit, id tamen non alio fine factum, quàm ut in cælestis

Paradisi hortum transplantaretur. Hinc lætum in Agone-
nere potuisse.

Trug Todt/ komm her/ ich fürcht dich nit/

Trug komm / vnd thu ein Schnitt /

Wirst du mich weck freyen /

Wird man mich versetzen.

In Himmlischen Garten /

Ich will es erwarten.

Freu dich / schönes Blümelein.

XXI. Ex occasione thematis: *Succidite Arborem*, & *præcidite ramos eius*; *excute folia eius*: *veruntamen germen radicem eius in terra finite*. Dan. 4. Dicitur potest defunctum fuisse similem arbori, quam Nabuchodonosor olim in somno vidit. Nam primò fuisse arborem magnam & fortem, *veruntamen magnus est, qui magnam Charitatem habet*, teste Thomæ Keinp. l. 1. c. 3. *verè magnus est, qui in se parvus est, & pro nihilo omne culmen honoris ducit*. 2. Proceritatem ejus ad cælos contigisse, propter altissimam intentionem, quam omnibus operibus suis præfigere studuerat. 3. Folia, id est, proposita, & Desideria ejus pulcherrima, & fructus bonorum operum nimis bonos fuisse. 4. Sub ramis illius bestias & volucres, id est, bonos & malos habitasse, & solatium quaerisse. 5. Ex ea vesci solitam universam carnem; quatenus per copiosam Eleëmofynam innumeros pauperes recreabat. Læcet verò nunc morti dictum sit: *Succidite arborem*, & *ramos*, id est, vires corporis, *præcidite folia*, & *fructus excute*; item etiam dictum esse: *veruntamen radicem germen ejus in terra finite*, scilicet spem resurrectionis & transplantationis in cælestem Paradisum; quare etiam se per modicum tempus carere debeant, qui hactenus sub ramis ejus habitabant, item per spem hanc solari se debent, quòd suo tempore iterum hanc arborem visuri, & tanto majori cum gaudio iterum fruituri, quanto longiori tempore ejus præsentia caruerunt; & quanto diutius ea fruitio durabit.

XXII. Ex occasione thematis: *Beati misericordes, quoniam misericordiam consequentur*. Math. 6. Dicitur potest, multa quidem signa esse Prædestinationis, sed vix ullum esse misericordiae comparandum, utpote de quo S. Hieronymus intrepidè dixerit, non meminisse se, quòd legerit, aliquem misericordiam.

la morte defunctum, qui libenter opera charitatis exercuit, eo quod multos habeat intercessores, impossibile autem sit, multorum preces non audiri, ut merito Tobias c. 4. hanc specialiter filio suo commendavit, dicens: *Quantum poteris, esto misericors: Præmium enim bonum thesaurizas in die necessitatis; quoniam Eleemosyna ab omni peccato, & à morte liberat, & non patietur ire animam in tenebras; fiducia magna erit coram summo DEO Eleemosyna omnibus facientibus eam.* Itaque potest ostendi, quàm liberaliter & constanter hanc virtutem exercuerit Defunctus. Quàmque adeò meritò sperari de eo possit, quòd non iverit in tenebras, sed bonam mensuram, coagitatam, confertam & superfluentem, qualem aliis dedit, etiam ipse iterum in sinum suum acceperit.

Nota, simili modo etiam aliæ Beatitudines pro themate assumi, & defuncto applicari possunt, dicique, virtutem talem in themate contentam datam esse à DEO quasi Chirographum, quo ipsum de beatitudine obtinendâ asscurârit.

F O N S I I I.

Ex Motivis succurrendi.

Etiam iste Fons copiosissimam affert materiam pro funebribus Exhortationibus. Tot enim Conceptus ex eo erui possunt, quot titulos in animabus est reperire, quæ ad misericordiam ipsis exhibendam incitare possunt, qui quidem Tituli plurimi sunt, ut mox apparebit.

Itaque I. Ex occasione thematis: *Estote misericordes, sicut Pater vester celestis misericors est*, Luc. 6. ostendi potest primò, quàm grata sit misericordia æterno Patri, ita ut Christus hujus exercitium specialiter commendavit, & Ecclesia dixerit, illi proprium esse misereri & parcere, quàmque adeò gratior multò illi futura sit misericordia, quæ filiis ejus in igne purgatorii gravissimè excruciat, præstabitur; Quis enim non credat, gratissimum obsequium Regi alicui præstiturum eum, qui Filium ejus dilectissimum in sævissima Turcæ captivitate detentum, crudelissimèque cruciatum suis sumptibus eriperet, Patrique suo restitueret? Cùm ergo Pater æternus suos Filios infinities magis diligat, quàm pater corporalis. An non meritò quoque creditur incomparabiliter gratius obsequium